

Warszawa, 15-12-2025 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

KMPT.573.3.2025.KD

Pani
Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowna Pani Minister,

pismem z dnia 7 marca 2025 r. (KMPT.573.3.2025.ML) zwróciłem się do Pani Minister z prośbą o udostępnienie raportu z wizytacji przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości w placówkach wychowawczych i resocjalizacyjnych, omawianego w trakcie 11. posiedzenia Sejmu w dniu 9 maja 2024 r.¹

Pomimo kolejnego pisma w tej sprawie² i sygnalizowania braku odpowiedzi na spotkaniach przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich, Centralnego Zarządu Służby Więziennej i Ministerstwa Sprawiedliwości, raport ten nie został udostępniony.

Powyższa sytuacja jest niepożądana z punktu widzenia zobowiązań wynikających z Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania

¹ Zob. sprawozdanie stenograficzne z 11. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej X kadencji w dniu 9 maja 2024 r. (drugi dzień obrad), Warszawa 2024, s. 120-122, dostęp: https://orka2.sejm.gov.pl/StenoInter10.nsf/0/3ED1126B70C40177C1258B19000127CE/%24File/11_b_ksi_azka_bis.pdf.

² Zob. pismo z 17 kwietnia 2025 r., KMPT.573.3.2025.ML.

(dalej jako: Protokół fakultatywny, OPCAT)³ oraz skuteczności procesu zapobiegania torturom i poniżającego traktowania nieletnich. Rzecznik Praw Obywatelskich, wykonując funkcję krajowego organu do spraw zapobiegania torturom (krajowego mechanizmu prewencji tortur), ma zgodnie z art. 20 lit. b Protokołu fakultatywnego dostęp do wszystkich informacji dotyczących traktowania osób pozbawionych wolności i warunków ich zatrzymania, w tym również sprawozdań z czynności organów kontrolnych i nadzorczych. Tylko bowiem pełny dostęp do tych informacji pozwala Rzecznikowi na efektywne monitorowanie sytuacji w miejscach pozbawienia wolności, przedstawianie odpowiednich zaleceń zmierzających do eliminacji ryzyka tortur i poniżającego traktowania, opiniowania aktów prawnych oraz planowanie i podejmowanie działań o charakterze zapobiegawczym. Ustalenia zawarte w raporcie mają zatem fundamentalne znaczenie z punktu widzenia prac prewencyjnych Rzecznika i ochrony nieletnich przed wszelkimi formami niewłaściwego traktowania.

Warto powołać się w tym miejscu na opinię Podkomitetu ONZ ds. Prewencji Tortur (SPT), który wskazuje, że KMPT powinien mieć pełny dostęp do wszystkich informacji wskazanych w art. 20 OPCAT, w każdym momencie, w którym są mu one potrzebne. Podkomitet podkreśla, że określone informacje mogą być potrzebne KMPT aby przygotować się do wizyty lub w okresie następującym po wizycie w celu skutecznego opracowania raportu. Dlatego też należy zapewnić KMPT dostęp do wszystkich informacji przewidzianych w art. 20 OPCAT, ilekroć informacje takie są wymagane przez Krajowy Mechanizm⁴.

Także w powszechnie uznanym komentarzu oksfordzkim do OPCAT podkreślono, że w celu efektywnej realizacji mandatu monitorującego przez KMPT musi być on w stanie skutecznie korzystać z przysługującej mu swobody wyboru wizytowanego miejsca zatrzymania, zgodnie z art. 20 lit. e OPCAT. Skuteczne

³ Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192). Nazwa w języku angielskim: Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (OPCAT).

⁴ Opinia SPT z 8 listopada 2023 r., AA/ES/MLR/VA, i przywołane w niej wytyczne dotyczące krajowych mechanizmów prewencji tortur. Dokument dostępny na stronie: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-policja-ogranicza-uprawnienia-kmpt-mswia-kgp-odpowiedz-kolejne>.

korzystanie z tej swobody wymaga dysponowania odpowiednimi informacjami do podejmowania decyzji⁵.

W związku z powyższym zwracam się ponownie z uprzejmą prośbą o przesłanie Rzecznikowi raportu z wizytacji placówek dla nieletnich przez przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁵ S. Krisper [w:] The United Nations Convention Against Torture and its Optional Protocol. A Commentary, red. M. Nowak, M. Birk, G. Monina, wyd. 2, Oxford University Press 2019, s. 925.